

ANY VI

NÚM. 267

BARCELONA 6 OCTUBRE 1893

—Sento que traca en Joan...
Anemhi sense fer bulla
que en lo pis d' aquí al devant
hi viu un dels de *La Fulla*.

CRÓNICA DE LA SETMANA

Maja que ja podrà estar contenta la moralisadora societat *La Fulla*!

Després d' haver lograt ab la seva propaganda qu' una balladora vulgar fos contractada á preu crescut, veyent presenciada sa insustancial dansa de ventre per milers y milers de personas, acaba de veure la inauguració d' una nova sucursal, en la ciutat de Sabadell, que funcionarà també ab lo titul de *La Fulla*.

L' unich inconvenient que pot trobarhi la societat primitiva es que la seva imitadora mentres estudia la manera de perseguir la immoralitat, pera donar senyals de vida, s' entretén celebrant balls en lo salò del Cafè Sabadellés, ahont se fá una gatzarona bastant regular en honra y gloria de Deu.

Hé dit inconvenient y no hi estat en lo cert, perque al cap de vall tot es qüestió de forma:

Los *fulleros* de la capital, persegueixen primer lo llicenciós y paran després pisos á donas llicenciosas, es dir: primer *travallan* y més tart se diverteixen; los *fulleros* de Sabadell han comensat divertintse y no hi ha cap dificultat en que acabin passant lo rosari ó recullint rals pera Sant Pere, que, segons lo reverent don Jaume Torras y moltissims altres reverents mes, han de servir pera consolar al Papa que, á la qüenta, n' hi passa alguna de crespá, y com es natural pera consol de ells mateixos. No hi ha res que consoli mes que 'ls quartos.

Com anava dihent, donchs, tot es qüestió de forma, sent la adoptada per la societat sucursal mes digna y corrent que la practicada per la primitiva. Las funcions de la primera son sempre públicas; los individuos de la segona quan van á visitar á alguna viuda ó *neboda* no volen miróns, perque no se sápigá qu' obrant al revés de las personas, lo que *han fet ab los peus ho desfán ab lo cap*.

*
* *

Un periódich de Madrit, com qui no fa la cosa, dona compte d' un desafió á sabre portat á cap entre dos desconeguts en una possessió del barri del Sur d' aquella capital, y á rengló seguit nos fa saber que la qüestió personal pendent entre D. Matias Padilla que firma ab lo pseudonim de *El Abate Pirracas* y lo Sr. Muñiz Quevedo, autor de un folleto literari en lo qual se discuteix certa personalitat literaria, ha quedat honrosament terminada.

Lo primer que á un se li acut al llegir *honrosamente terminada* es que han fet los *honors* als menjars d' algún restaurant, com es us y costum; pero á continuació nos fá saber que «D. Matias Padilla parece que ha sufrido hoy un levissimo accidente, produciéndose una ligera rozadura en el vientre al examinar un sable.»

(¡Aquest plat ja es massa fort!)

Y anyadeix: «Se nos ha asegurado que el Sr. Muñiz Quevedo, haciendo hoy ejercicios de esgrima, tuvo la desgracia de causarse una herida en la cabeza.»

(¡Mosca!)

Això qualsevol diria que es un lance de honor, acabat á cops de sabre; que es lo que expressa clarament

lo periódich citat, al dirnosho *xiulant* ja que *cantant* no li convé manifestarho.

¿Potser temia que d' haver cantat n' hauria sobrevingut alguna pena als dos contendents?

No ho cregui: ja estém tan acostumats á enterarnos hasta 'l mes petit detall d' aquestas qüestions d' honor, sense que las autoritats procurin evitar lo derrament de sanch detenint als dos desafiats, que no hi ha cuydado.

Devant del honor tothom ha de callar.

Menos quan se tracta del honor de dos homes sense instrucció, que no tenint altre medi de dirimir sas diferencias, surten al camp á resóldrelas á ganivetadas.

Allavors encare que 'l dos contendents no mes se *rallin la cara*, hi ha prou causa pera *posarlos á l' ombra*, perque 'l ganivet es un arma baixa y vergonyosa.

¡Com si no ho fossin tant, per ventura, lo sabre, la pistola y la espasa!

Lo desafió, siga de la classe que 's vulga, deu perseguirse y castigarse severament, sobre tot quan en lloch de qüestions d' honor se tracta d' un excés de vanitat ó amor propi que no admet la mes petita censura, com succeheix moltes vegadas entre escriptors.

Tothom que estigui enterat de que dos homes van á matarse, crech que, quan no per altra cosa, per sentiments de germanó, vé obligat á descubrirho á las autoritats perque ho impedeixin.

Y després de tot: Quan dos homes van á resoldre una qüestió ab la seva sanch, sols pot succehir que tots dos tingan rahó, que tots dos culpa, ó que l' un tinga culpa y l' altre rahó.

Si tots dos tenen rahó, no hi ha necessitat del desafió, basta qu' un tercer los tregui de la ofuscació que están sufrint.

Si tots dos tenen culpa, tampoch, perque realment no hi ha qui puga dirse ofés.

Y sí l' un te culpa y l' altre rahó, menos encare, perque no pugui darse 'l cas de que l' home honrat mori á mans del lladre y llibertí, com ha succehit infinitat de vegadas.

Lo desafió, donchs, es odiós... hasta 'l qu' acaba en lo *restaurant*.

Y jo, per evítarlo, lo castigaria degudament quan fos de debó, y quan fos de per riure ó de fonda, obligaria als desafiats, pera que los servis d' escarment, á pagar un dinar á tots los pobres del barri.

LLIGENCIAT VIDRIERAS.

LO POSITIU

Lo camp, lo bósch, la mar
Lo cel, los nuvols, l' aygua...
Son cosas pels poetas;
No per nosaltres.

L' amor, lo goig, lo pler,
Los celos y abressadas
Son pe 'ls enamorats
No per nosaltres.

Mes los naps que tenim
Y 'ls que guarda ton pare,
No ho duptis, caya esposa,
Son per nosaltres.

J. ESCACHS VIVED.

CORTS EN LAS CORTS

Sessións marranas, humorísticas y contundentas, en las quals s' exposan las informalitats d' un periódich aygualit y la poca discreció d' uns petits Ravachols.

SEGUIMENT DE LA SESSIO SEGONA (1)

DESPRES que lo porch de Fransa á estil d' alguns oradors, buscá al fons de la *gamella* arguments y xistes nous, llepantse lo cap del nás brut encara del perol, prosseguí d' eixa manera la interrompida oració:

«Sigué 'l cas que un *sarauista* que sabia tots los *Balls*, dolgut dels nostres travalls y de nostre sort tant trista, tornantse proteccionista encara que concejal, va prometre molt formal per mes que ningú se ho pensa, ¡portar á cap la defensa sense costarnos ni un ral!»

«Y així ho feu, molt decidit consultá ab los seus companys y desfent malvats paranyes que 'ns havian ja guarnit los *Ravachols*, al olvit donarem tota agonia del merfet que 'ns prometia l' Ajuntament, molt tranquil, que 'l día *quinze de Abril* la matansa acabaria.»

«Pero ¡ay! ¿qui pot preveure lo que de avuy á demá te que passar? qui será tan llanut que arribi á creure que aquell qu' está fet á deure pagui, no sent ab rahons? las mes bonas intencions res valen, quan la codicia, anant contra la justicia inventa infames traicions!»

«Tot l' ajuntament en pés donantse per convensut que había en secret rebut, el dels *Balls*, alguns diners. á fi de que 'ns defensés; per venjar semblant engany, contra nostre, armá un parany decretant d' un modo vil ¡al mateix quinze d' Abril

que 's pogués matar tot l' any!»

«Devant tal procediment nostres valents defensors llansaren al cel clamors contra 'l dit Ajuntament. ¡Bretol, vil! inconsequent! despótich, farsant, tirá! li van dir, y fins ¡marrá! lo nostre nom! ja ho vejeu, pero cap d' ells cas ne feu; ni tan sisquiera piulá.»

«Lo que 'ls *payos* desitjavan era que algú 'ls hi dongués d' amagat tres mil *varés!* qu' era lo que demanavan; pero quan errats anavan! —No vos farán mal profit, contestaren ab molt pit los *tocinayres* ofesos.

—¡No 'ns faltan homes entesos per enviar á Madrid!»

—«Me direu: ¿com es posible que aquell dels *Balls* no guanyés? —Qué hi fareu si ells eran mes en pro d' un fet tant punible? y no per no ser temible, puig en critica ocasió va pegar á en P. del O. mes valent que no una *roca*; mes tot tenint d' or la boca se 'vá perdre la cuestió»

«També me preguntaréu no hi había per allí algún digne y honrat vehi que 'l nostre mal se fes seu? potse si, mes ¿que se 'n treu? allí ahont falta honor y fé, la eloqüencia no val ré puig ab tot y sen honrat de cap d' ells fora escoltat, ¿Volén que os digui per qué?»

«Perque may se han mossegat *llops ab llops*, també perquè tot lo mon prou feyna té per *amagarse 'l pecat*; un amich nostre ilustrat, del cual penso callá 'l nom,

diu, sempre que li ve á tom á manera d' estrivillo: *tothom sab, tot sent un pillo que es també un pillo tothom.»*

«Mes contra la pilleria, valen molt talent y manya, encara hi ha honrats en Espanya, gent de cor y valentia per desfer la hipocresia y colgar l' infamia vil, mil medis 'ls quedan, mil, y tenintlos, guanyarán las nostres,.. y 'ns matarán sols del Octubre al Abril.»

«Despres de tot lo exposat, solsament, caldrá que os diga, que la gratitut obliga, á deixar ben *consignat* lo nom de *aquells* que hán bregat, de nostra ventura en pró, aprofitant la ocasió per *xiular* á los que odiém, y ab molta forsa ho farém en la última sessió»

«Callá aqui lo porch de Fransa, y entusiasmats tots los porchs, per no tindre mans per serho l' aplaudiren á grinyols, desitjant que arribi 'l hora de poguer emití un vot de censura contra 'ls vils, que desitjavan sa mort. La *berra* que muda estava tenint por que tant soroll despertés á n' an *Neguit*, y rebés algún d' ells drop, ab un signo contundent imposá *silencio* á tots que alegres com unas *pascuas* se 'n tornaren cap á joch.»

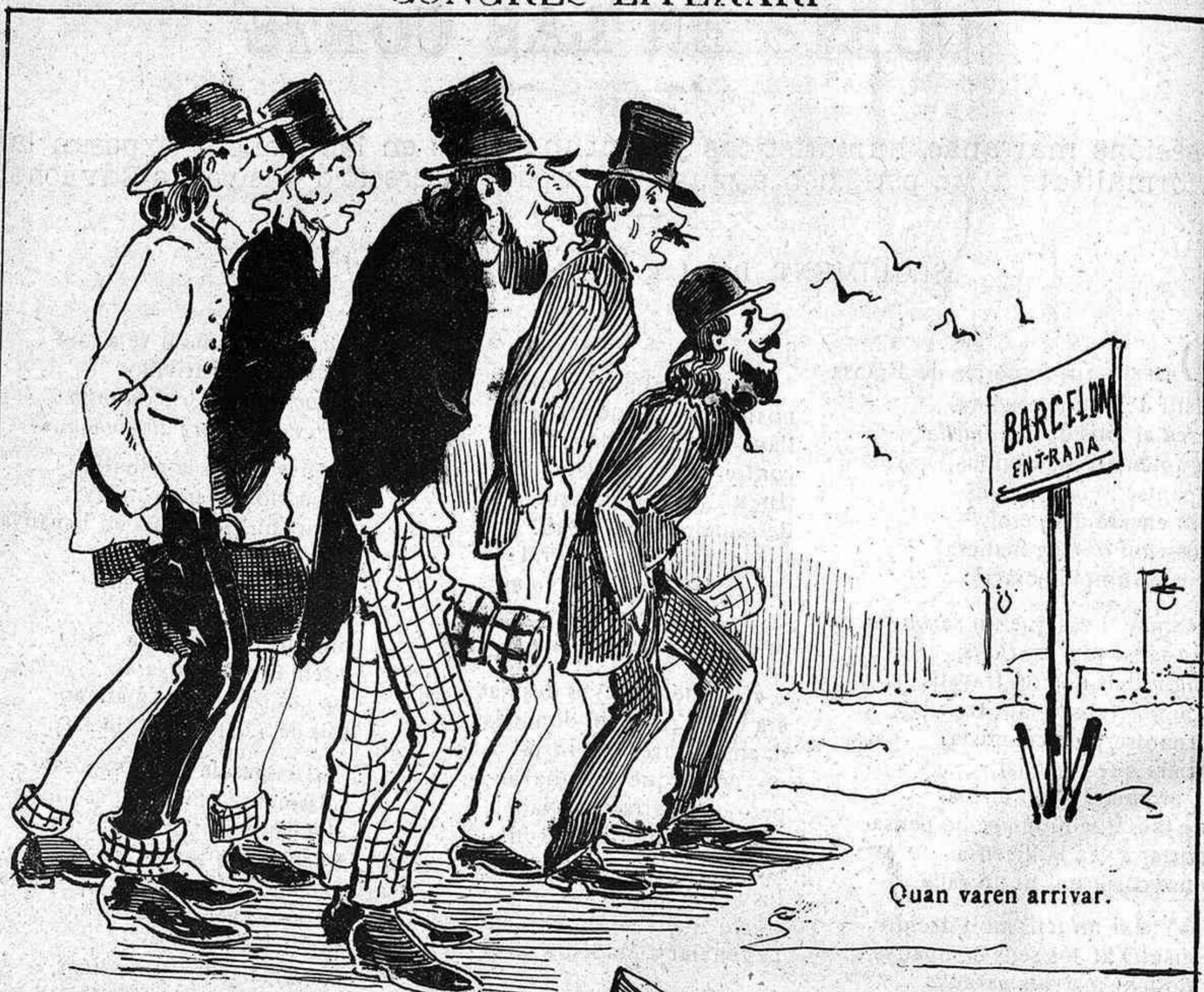
Ja ho sabs donchs, lector amable, si te agradan poch ó molt aquestas cuestions *marranas*, no se 't descuidi 'l *dijous* d' aná á comprar LA TOMASA al carrer de Sant Ramón, 5, *litógrafa*, que allí, hi tenim la Redacció.

JOSEPH Mª CODOLSA.

Vegis los números 264 265. y 266.

NOTA.—En lo número vinent acabarán las Sessións Marranas, emitint cada tocino un vot d' aplauso y un altre de censura contra amichs y enemichs seus.

CONGRÉS LITERARI

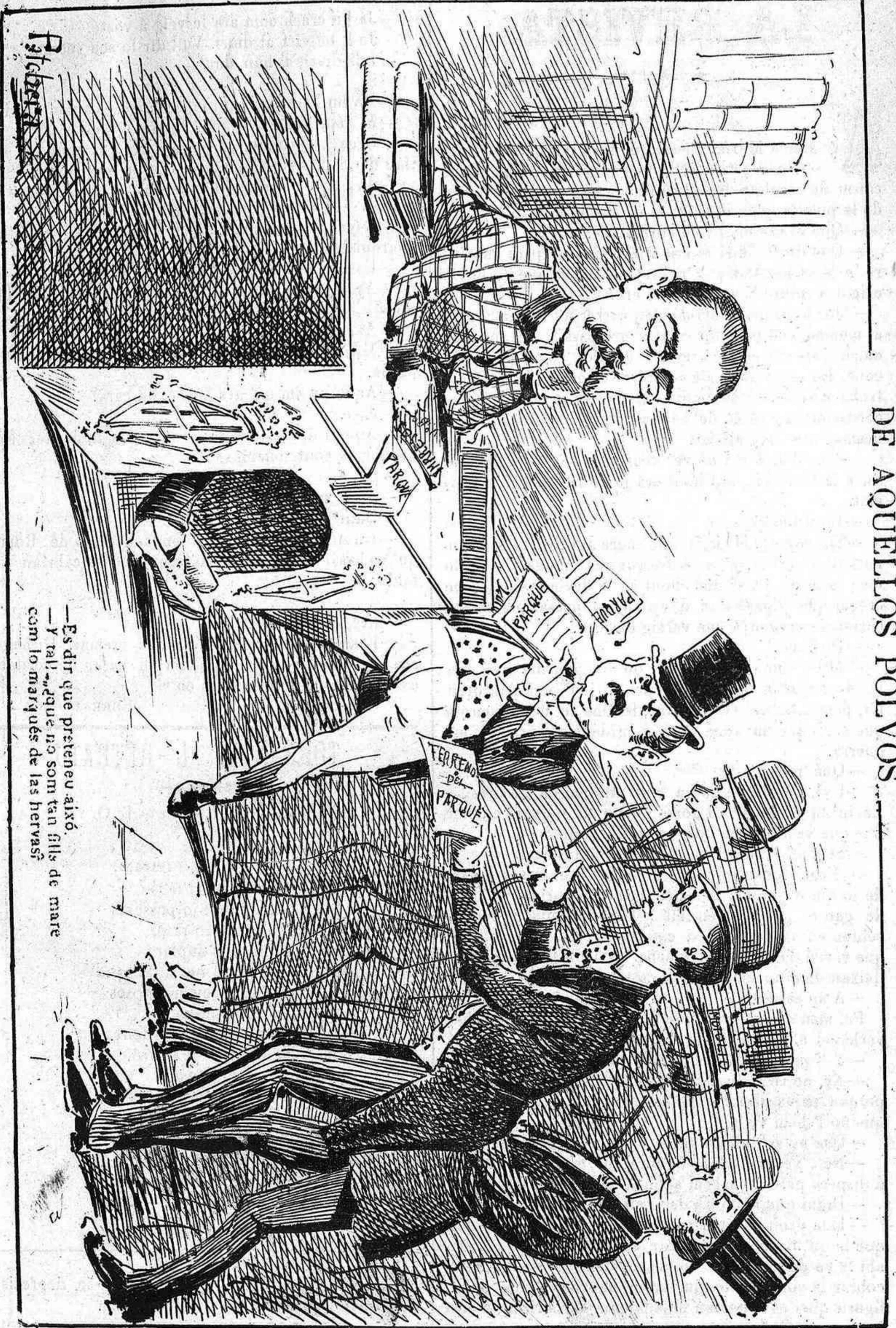
Quan varen arribar.

Quan se 'n van entornar.

«Telepà»

DE AQUELLOS POLVOS...

—Es dir que preteneu aixó.
—Y tall, ¿que no som tan fills de mare
com lo marquès de las hervas?

LA REVISTA

—Y, donya María! encare 'm dura l' espant!
—No me 'n parli; fins avuy no m' he pogut caisar de resultas de la trepitxada que va donarme un de la policia quan entrava al carrer de Pelayo.

—Que hi era molt á la vora vosté?

—Qué diu!... Miri si era á la vora que quan va caure 'n Martinez Campos 'm creya ben be que m' havia caigut á sobre. Y vosté ahont era?

—Jo? á un quart pis de mitj carrer de Ponent; pero al moment del petardo vaig veure passar devant meu cinch ó sis cascós de granada grossos com barrets de copa. Lo susto que vaig tenir va ser gran. Sort que 'm trobava en una casa de dispesas, y tres joves varen descordarme la cotilla, del contrari, prou me quedo en lo desmay que vaig agafar.

—Ah, filla, vosté no va veure rés... lo cop fort va ser á la Gran-vía, alí hont era jo ab la noya y 'n Qui-met.

—Lo promés?

—Sí, senyora. Miris, jo vaig caure de cap dins de la cuneta d' un arbre, y per la frescor que vaig sentir en lo meu interior, no sé fins ahont se 'm devia veure, pero creguí que trigaré mes d' un any á passar per aquell carrer de vergonya que vareig darmen.

—De debó?

—Miris com devia quedar qu' un guardia civil per volerme aixecá va agafarme pel mitj d' una pantorrilla, pensantse qu' era un brás, fentme fe una figuereta que sort que 'm vaig posá á cridá, sino prou m' esguerra.

—Qué 'm diu?

—Uy!... Si 'l que no ha vist alló, no ha vist rés.... La Julita va perdre 'l gorro y no 'ns ne vam adonar fins que varem ser á mitj carrer de Tallers.

—Segons 'ls diaris van haverhi moltas desgracias.

—¡Fugi, dona! 'ls diaris no han dit ni la sexta part de lo que va passar... Veurá, com que parlan per boca de ganso. ¿Qué saben ells? Ells enrahonan perque senten enrahonar. Ves si cap ha portat la trepitxada que varen dar-me á mí. Donchs de la mateixa manera deixan de citar molts altres cassos.

—Aixó es vritat.

Pel meu compte y pel de la noya, al menos va haverhi set ó vuyt morts, y ferits una infinitat.

—Y 'l promés de la seva filla, no va rebre?

—Ay, no sé... Jo calculo que també deu ser mort, perque 'ns va desapareixe del costat y ara es l' hora que no l' hem vist.

—Que no sab ahont viu?

—No... veurá, com es de fora, no mes sé qu' estava á dispesa pero no sabém ahont.

—Digui que la Julita deu está desesperada.

—E la prou 'n tenia ganas, pero jo li he fet veure que lo qu' havia de procurar era distreures, y... miri, ahí 's va prometre ab un d' aquets que 's cuydan de cobrar la contribució, que no m' ha vingut poch bé... figuris que 'ns l' havían pujada una barbaritat, y ara no 'n pagarem gens.

—Y diguim, vosté 'l va veure al que va tirar las bombas?

—Ja ho crech com ara la veig á vosté.

—Jo l' he vist al diari. Vull dir lo seu retrato.

—Los diaris l' han dut?

—Sí.

—No ho he notat perque no 'n veig cap de diari.

—M' hauría agradat molt veurel. ¿Cóm era?

—Gros... barba llarga, vellot, y uns ulls que li sortían del cap... Vaja, que mirarlo sols feya por.

—Ay, ay... Mireus que 'n son d' embusteros 'ls diaris... Lo pintau jove, guapo, ab bigoti y pera.

—Reyna Santíssima! En fin... s' ha sapigut qu' era anarquista. Calcúli vosté mateixa...

—Es clar que no pot ser.

—Ay, dispensi, qu' ara veig vení lo promés nou de la noya y no vull qu' estigan sols.

—Ay... ensenyimel.

—Miris, es aquell qu' ara passa pel devant de la taberna.

—Aquell prim qu' ara 's toca la cara?

—Just.

—Aquell diu q' es lo promés de la Julita? 'l cobrador de contribucions?

—Sí, sí.

—Si es 'n Pepet.

—Quin Pepet?

—Un que fa de partiquin en lo teatro de Romea, qu' es casat y té quatre criaturas que 'm cabrian á la falda.

—¡Ay, mamá, mamá!

—Fássili olorá paper d' estrassa cremat. Hi hagués ara aquells tres joves qu' á mí 'm varen descordar la cotilla, desseguida tornaría en sí

SERRALLONGA.

TORNANTLI 'L RETRATO

A LA SIMPÁTICA SENYORETA D. O. Y C.

Dolors, li torno 'l retrato.
Tenirlo 'm fá poch felís.
Si en lloch d' ell, jo possehis
l' original, sols un rato,
creuria sér, sens duptar,
un dels mortals mes ditxosos,
puig los seus ullets hermosos
'm roban lo benestar.
¿Perque lo meu llabi ardent
en lloch de besá un cartró,
no pot serho ab efusió
sobre 'l seu? ¿Es delinquent
estimá á una moreneta
tan bonica com vosté?
Si aixó es un crim, no 'm fa ré
ser criminal.

Un Poeta,

Per la còpia.

MARCH MARTORI.

ACUDIT

Havia fa molts anys arriuat á tal punt la depreciació de la plata, qu' hasta la gent *hi parlava*.

D' allavors es, qu' encara avuy 's conserva aquell ditxo de: *parlar en plata*.

—

CARN DE PRESIRI

FA pocas setmanas, quan lo famós procés de la *Bella Chiquita* era 'l tema obligat de totas las conversas (y entre paréntesis, dech confessar que aquest assumpto també va despertar la meva curiositat,) vaig sortir una tarde á doná un tom per la Rambla y tot aspirant l' empalagós fum de un cigarro de tres cén-tims, anava passant revista dels picants comentaris, dels diálechs xispejants y de las diversas opinions que a proposito de la *dansa del ventre* havia sentit ó llegit.

Vetaqui—pensava jo—com una dona fins avuy desconeguda, ha adquirit un nom y una fama que no mereix, gracias á la propaganda dels pundonorosos mem-bres de *La Fulla*.

No 's pot negar qu' es digna de aplauso l' actitud qu' han pres aquest bons homes; pero en lloch de per-seguir á bellas més ó menos *chiquitas* á las que ningú sino ells dona importancia; ¿no valdria més que em-pleessin la seva activitat en corretgir altres abusos verdaderament inmorals que 's cometen impunement á la vista de tothom?

Aquestas, ó parescudas reflexions anava fent, quan vaig arribar devant de las Dressanas.

A poca distancia de la porta del quartel, deu ó dot-ze badochs contemplavan, ab la rialla als llabis, com una colla de trinzerayres matavan lo temps ó tal ve-gada la gana, jugant á *salta y pará*.

Un cop vaig ser prop del grupo que formavan los mirons vaig comprendre quina era la causa que motiva-va las sevas riallas.

Entre aquella caterva de tipos desvergonyits, espa-rracats y bruts, n' hi havia un que aventajava als de-més en lo modo de vestir. Ab las camas y brassos arre-mangats, espitragat, descals y ab lo cap descubert, ve-nia á ser la personificació del abandono, en son últim grau. Lo que feya riure á alguns dels que 'l contem-plavan y á mi 'm va fer llástima, era un estrep que á tall de portella li arribava desde la trinxa fins al en-tre-cuix dels pantalons, y que cada vegada que saltava s' obria sobtadament, deixant veure alguna cosa que la decencia no 'm permet anomenar.

Mentres que aquets *Pares* corren adelerats per mus-seus y exposicions en busca de estátuas al desnú, á las que, contra 'l bon gust artístich ridiculisan ab lo se-llo de la moralitat en forma de falla, aquella munió de xicots, detestables si 's vol, pero al fi personas de carn y ossos, van ensenyant pe 'ls carrers lo que 'ls *fulleros* tractarian de cubrir si en lloch de tractarse de sers humans 's tractés de estátuas de pedra.

Mentres que la societat neo-moralisadora assigna un crescut sou á un delegat que sápigat trobar la immo-ralitat en lo joch de caderas de una baylarina, los per-seguits per la desgracia, los fills del carrer, lluny de las pompas mundanas y de tota idea que tingui con-tacte ab las bonas costums, s' abocan famolenchs, á la porta dels quartels per las sobras del ranxo.

Y encara hi haurá algú que trobi justas las imper-tinencias de *La Fulla*!

Mentres hi hagi benaventurats que imaginin que denunciand periódichs, y recullint cromos pot posarse una traba á la immoralitat, será quan aquesta pen-drá més increment.

Las estátuas, á imitació de Adam y Eva después de

menjarse la poma, anirán cubiertas ab pámpols de pa-rra ó de figuera; los llibreters, no vendrán un sol lli-bre qual lectura no estigui saturada de la més santa moral; las estrellas de café cantant, no donarán al vent una sola copla que pugui posar en perill la inma-culada virtud de quatre hipócritas; y mentres tant allá á las Dressanas, prop de la Rambla, prop del passeig més concorregut de Barcelona, una colla de infelissos, sense roba que abrigui 'l seu cos, ni sentiments purs y bons que revifia la seva ánima, apendrán las pri-meras lliçons de depravació, per seguir més tart sense miraments de cap classe, la carrera de criminals.

Posats al cuydado de una má. experta y carinyosa, sino tots, alguns d' ells arribarian á ser ciutadans hon-rats, útils á la societat, y á si mateixos. Posats en lo camí que l' abandono, la ignorancia ó la inexperiencia 'ls ha deixat, serán homes gravosos á la societat, sers envilitos y repugnants que mes tart ó mes d' hora an-irán á ocupar los rónechs calabossos de un presiri. Sols quan algú de aquets desdixats, carregat de cadenas anonadat y trist s' arrepenteixi del seu pecat y deplo-ri 'ls danys que ha causat á la societat, podrá con-solarse, dihent:

—Quan anava pe 'l mon sense tenir ningú que guiés mos passos; quan las reconveccions y consells de una persona severa y recta haurian pogut apartarme del camí que m' ha portat al miserable estat en que 'm trobo, hi havia á Barcelona una societat que 's preu-hava de honrada y digna, perque, denunciand bayla-rinas de poch mes ó menos, creya aturar la rápida mar-xa del tren de la immoralitat.

J. USÓN.

LA VIDA

HUMORADA

TOTHOM sab com cosa certa que *sanch y bilis y linfa* y altres molts *humors y liquits* de la nostra *economia*, que 'l nostre cos elabora y serveixen per dá 'ns vida, constan de sustancias variadas en proporció molt petita, mentres que contenen *aygua* en cantitat excessiva

qu' estrany que nostra existencia pequi sempre d' *aygualida*?

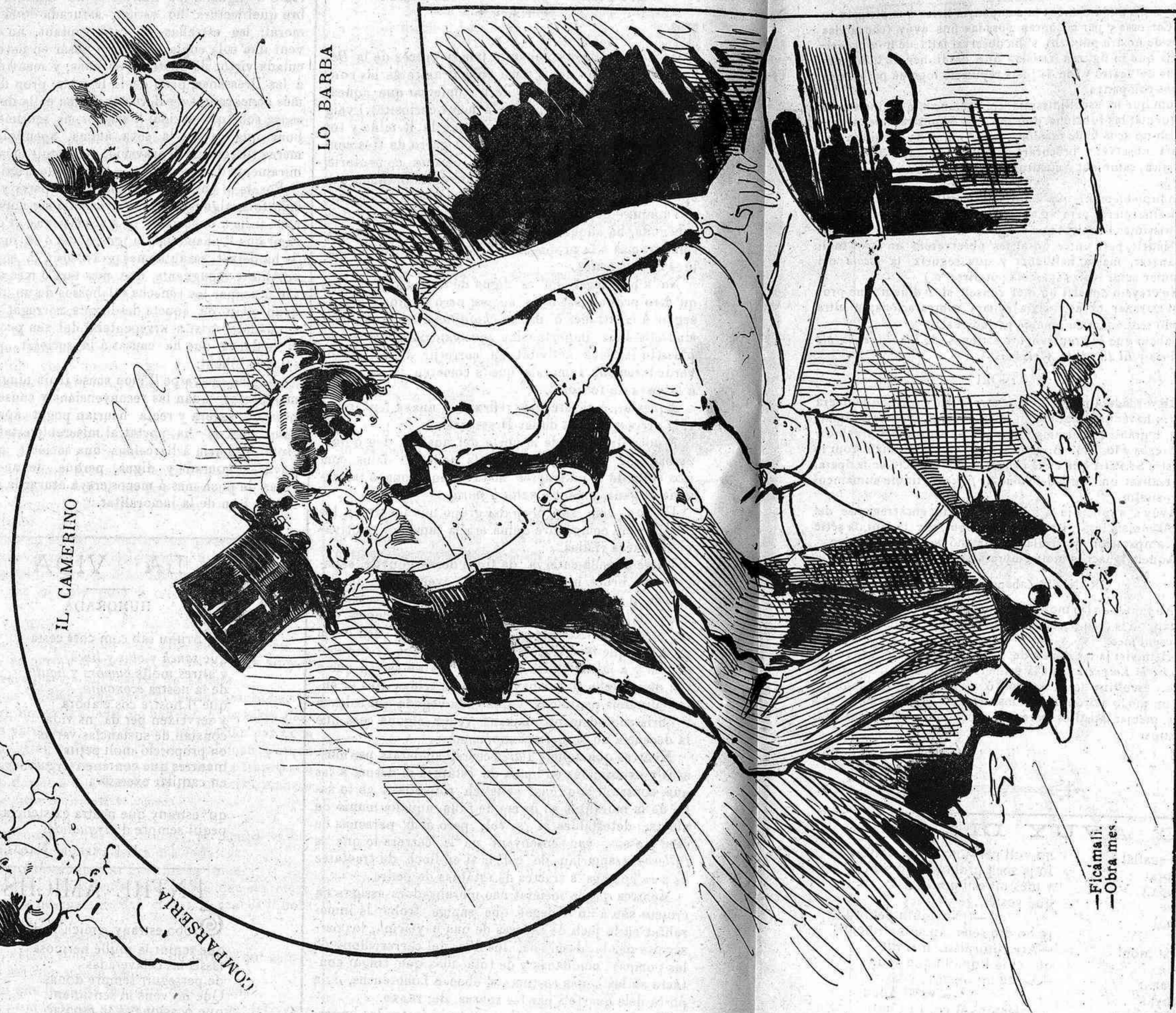
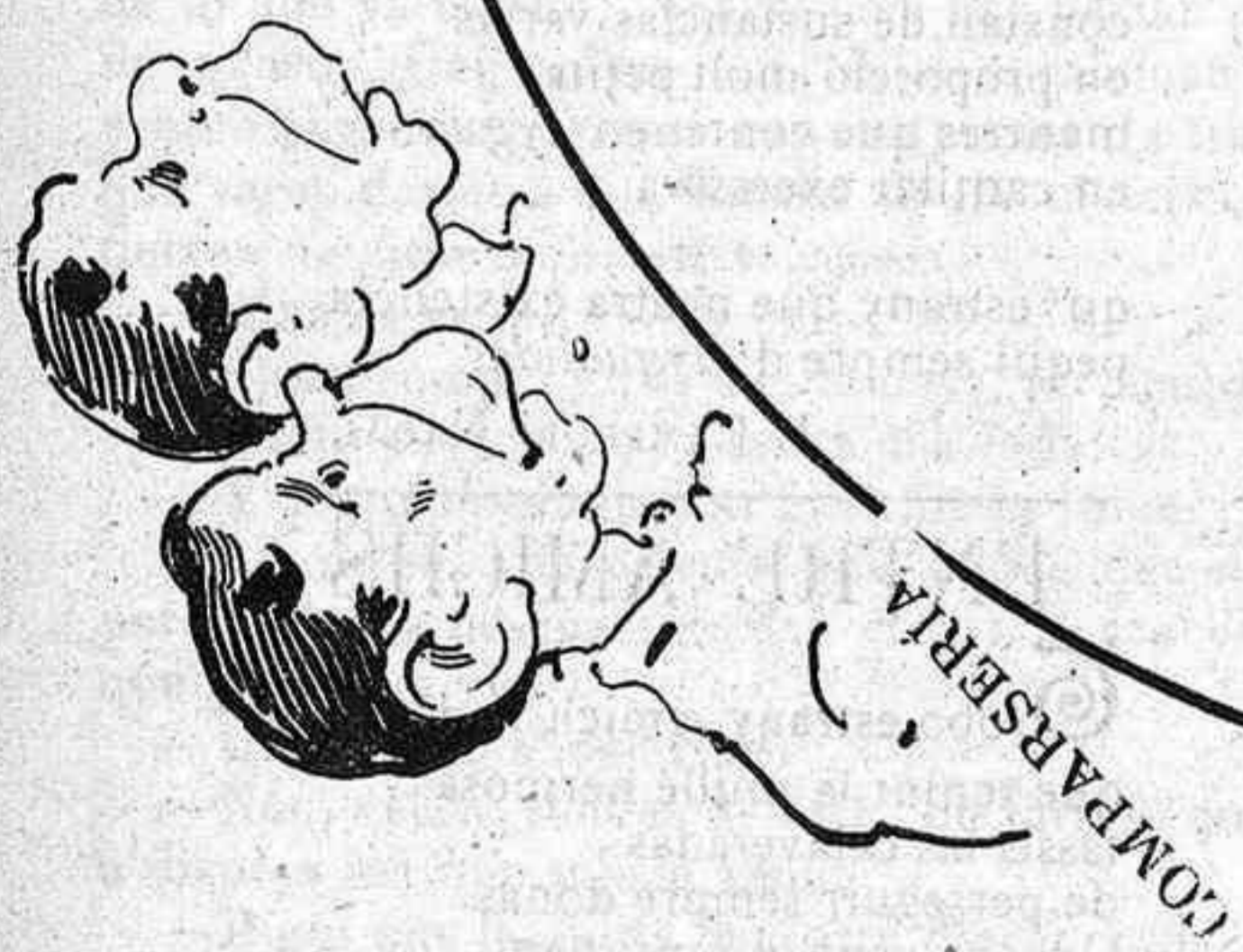
I. CAMPRUBÍ NADAL.

ENTRE AMICHS

Trobo estrany, amich Padrós, que tenint la mullé hermosa fassis las calaveradas de perseguir sempre donas. Que no veus lo sentiment, que ocasionas á ta esposa?

—Veig lo que vulguis, Miralles, pero en aquest mon de monas com que la vida es molt curta y sols se 'n treu lo que s' gosa, penso tot buscant conquistas, que 'l de casa sempre 's troba.

J. MIRALLES

—Ficamali.
—Obra mes.

ESPECTADORS

Teatros

PRINCIPAL

Segueix lo públich retret de assistir á las funcions de la companyia Emmanuel que, dit sia de pas, no fa mes que correspondre á las probas de mesquinesa de la Empresa, ja que ha sigut molt retreta en procurar-se la major publicitat possible en favor seu.

CIRCO BARCELONÉS

S'activan los ensajos de la revista militar que ab lo titol de *El honor militar*, han escrit dos autors anónims (per ara), anunciant-se que hi pendran part cent vuytanta donas, vint caballs, banda militar y un numerós cos de ball, es á dir, un verdader exercit.

La companyia contractada serà dirigida per lo reputat actor senyor Mesejo (pare), de la que 'n forman part las germanas Alba (Leocadia é Irene) y 'ls senyors Bassols, Ricós, Salvat y mestres Catalá y Sadurní.

Se creu que la funció inaugural tindrà lloch lo próxim dissapte.

Celebrarém qu' aquest *Honor militar* dongui honor á la taquilla, y per lo tant á son trempat empresari Sr. Pagán.

NOVETATS

Acabadas ja las representacions per la empresa Elias de la afortunada sarsuela *El húsar*, quedarà lo teatro tancat fins lo dissapte en que la escullida companyia dramática á qual frente hi figuran las distinguidas actrius Sras. Santoncha, Ferrer, Pala y Sala y los reputats actors Srs. Simó, Borrás y Colomer, inaugurarà la temporada d'hivern, pera á la major breuetat comensar la serie d'estrenos que 's tenen en cartera y que oportunament anunciarem la setmana passada, además d'altras que s' n' han anat rebent.

Perá la funció d'inauguració se prepara *La parentela* y pera las de diumenge, tarde, *Don Alvaro*, y á la de la nit per debut de la primera actriu senyoreta Santoncha, *La Pasionaria* ó *La Dolores*.

ROMEA

Vaja, Sra. Empresa de Romea, que ja pot estar ben contenta. Ni la pluja del dissapte al vespre va ser impediment perque la inauguració de la temporada tingués lloch ante una escullida y tan numerosa concurrència, que semblava que fossim al cor del hivern.

A mida qu' anava sortint la *cuadrilla* cada diestro rebía una ovació, que equivalia á dir: *Tornemhi, que no ha sigut res.*

Va posarse en escena lo preciós drama *La Dolores* que no va deixar res que desitjar, passat lo modo de dir d'algun artista que parlava l' aragonés empaltat.

La feyna de 'n Jafá, va alcansar bon éxit, sent cridat son autor, a qui recomaném fassi correr l'estisora.

CATALUNYA

Dissapte doná comens la companyia lírica que dirigeix lo Sr. Carreras y per las obras posadas fins avuy (conegudas totas de nostre públich) s' ha observat falta de homogeneitat, ja que hi figuran artistas que desdiuhen de la importancia del teatro y de la justa reputació lograda per alguns de sos companys.

Com que la escullidissima concurrència, que fins are ha frequentat las funcions donadas, ha demostrat nostra opinió en un sens fi de ocasions, creyém que la Empresa hu haurá observat y procurarà subsanar aqueixa deficiencia artística, cambiant ó substituint á los artistas que no fassin lo pés.

Induptionablement que entre los artistas als que hi havia vivissim interés pera ap'audir, era lo Sr. Carreras, per los moltissimas lisonjas que sempre li ha prodigat la premsa de Madrid, pero entre nosaltres observarem un actor molt amanerat, massa belluguét y que segueix la escola del popular actor Ruiz (si escola pot dirse 'n.)

No creyém donarli un mal consell si li dihem que procuri estrenar obras y aixis evitará comparacions; d'altre modo redundara en notable perjudici seu.

Sabem que se preparan los estrenos de *Via libre*, *Triple alianza* y *El duo de la Africana*.

TIVOLI

Ab verdadera propietat escénica s' ha presentat la ópera *Garin* havent obtingut, com era d'esperar, un extraordinari éxit, logrant moltissims aplausos las senyoras Bordabio y Fabregas y los Srs. Bugatto, Mestres y Thos aixis com lo mestre Sr. Petri que en la concertació y direcció de la ópera, ha realisat un verdader *tour de force* sortintne sumament ayrosissim.

Avuy s' anuncia ja la 5.ª representació encarregant-se del protagonista lo Sr. Brotat, inaugurant, per lo tant, la serie de comparacions y ab ella nova ocasió de donar entradas.

Aqueix Ignaci es molt empresari.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Ab motiu de las moltas reformas que s' hi están portant á cap, no 's creu possible la inauguració hasta mitjans del present mes.

Hem vist ja las llistas de personal y obras que té en son poder la Empresa, y de la primera podem dir qu' es numerós y escullit y de la segona, ó sia la de obras, abundan d'un modo extraordinari los arreglos y traduccions, es á dir, menjar apetitós pera produhir *calderadas* en los dias festius.

UN CÒMICH RETIRAT.

LOS TENORIOS D' AVUY DIA

Es, nineta, un serafi;
per molt felís me tindria
si 'l seu amor obtenia...
(Malo ja no sé que di)
Perque á vosté molt l' estimo;
tant com la flo estima al sol.
—(Valgam Deul y que 's mussol.)
—Hasta per vosté m' aprimo;
ab molt gust faria jo
qualsevol barbaritat
perque 'm dés lo si anhelat.
—¿Qué diu?
—Rés;... que fa caló
—(¡Jesus y qu' es animal?)
—(¡Batua 'l ser vergonyós
per que 'm serveix fer tant l' ós
si soch sempre un carcamal?)
Donchs li deya senyoreta...

(Malament! ja m' he encallat.)
qu' estich molt enamorat
de vosté... *conquista feta.*)
Y si acás me correspón
l' amor que li porto jo;
seré felís de debó;
¡'l més ditxós d' aquest mon!
Seré carinyós y amable
un marit bó y exemplar...
(¡Ja s' ha deixat enganyar!
¡Soch un Tenorio admittible!)
Per molt ditxosa 's tindrà
quan ab mi 's trovi casada...
(Malament! Altre vegada
ja no se continuar.)
Are sols falta nineta
que 'm digui si 'l meu amor
vol admetre...
—No senyor

no vull per home á un doneta
Jo ja soch promesa ¿ho sent?
y mes m' estimo 'l xicot
que vosté...

—(¡Noy quin pebroti!
¡y ho diu sens cap cumpliment!)
—Are entórnisse 'n al ilit
qu' es ia lluna lo que veu.
—Vosté m' ofen!

—¡Vajal Adeu,
¡Fanfarrón! Micol Ensopit!

Per acabar las rahóns
ella rihent se 'n va aná
y 'l pobre gomós quedá
com aquell que veu visions.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

UN HOME PREVISOR

Prats 93

—Sé que quan soch á cassá ve 'l teu cusí y s' está aquí tres horas. ¡Que no passi més!
—Vesten tranquil, en quant ne fassi dugas t' enfaré aná.
—Es que ho sabré...

Amor anárquich

(CARTAS ENCESAS)

RAVACHOL del *alma mia*:
T' he dit bastantas vegadas
desde 'l susto d' aquell dia,
que no fassis més *paradas*
pe 'l carrer de la Gran Via.

No *desfilis* poch, ni massa,
per devant meu; puig sabrás
que algún dia hi *petarás*:
la *mama* es una *pallassa*:
empró 'l *papa* es un *pallás*.

Guarda *encés* dins del teu cor
mon amor com jo 'l teu guardo;
que quan *exploti*, Ricardo,
resultará se un tresor...
(si no resulta un *petardo*).

* *

Bárbara: aquella missiva
m' ha caygut com una *bomba*
càrregada y *explossiva*:
per lo molt qu' es *expressiva*,
veig que 'l teu *papa* no 's tomba.

Lo meu amo va *explotant*
ta *mama* desde... tal fetxa:
¿si? donchs d' avuy á endevant
mon cor será 'l *fulminant*;
lo cor teu será la *metxa*.

Y foch á la *metxa*, (ey! si es
que 'l teu *papa*, no permeti
que 'm casi ab tú, si 'm casés)
y *volém* tots!.. Y rés més ..
Y llestos... Peti qui petil!

Per las firmas

PEPET DEL CARRIL.

A UNA VEHINA SOSPITOSA

SONET

SENYORA que al balcó cada vegada
que 'l seu senyor marit va á la oficina,
tan alegre, empolvada y létxuguina,
surt á ferli 'l *despido* apressurada,

Y ab la má *petiteta* y ben *cuydada*,
tant *prompte* li fa *jadeu!* com *vina, vina!*
demonstrantli ab sa cara blanca y fina
que espera sola y trista sa *tornada*;

Dirá que soch *curiós*, però, *senyora*,
no puch menos que *serho*; li confessa
un vehi que la troba *seductora*:

Jo voldria saber... si car no 'm costa,
si es que mira al marit com *fuig* depressa,
ó al *tendre* amant com poch á poch s' *acosta*.

A. ROSSELL.

Estrellas errants

QUEST any 's pot disfrutá del espectacle de las
estrellas que van á *las sevas*.

A mitja nit, cap al *Norddest* es fácil véurelas á
collas.

Lo fenómeno de las estrellas errants, *etoiles filantes*
com ne diuhen los francesos, es tan freqüent y tan an-
tich com lo mon.

L' any 687 abans de Jesucrist, los anals xinos regis-
travan ja las plujas d' estrellas; pero fins las derrerias
del sigle passat no varen tenirse noticias exactas sobre
la naturalesa d' aquets cossos, y únicament las afortu-
nadas investigacions del sabi astrónomo italiá Schia-
parelli varen demostrar que no son altra cosa que dis-
gregacions cometarias.

Las estrellas errants circulan dins l' espay inter-
planetari, fins en lo sideral seguint las órbitas mes ó
menos grans, elípticas, ó parabólicas, á lo llarch de las
quals se troban, irregularment colocadas á manera de
anells de diversos espessors, per lo qual, quan lo nos-
tre planeta passa ó 'n romp algun d' ells, hi ha la plu-
ja mes ó menos abundant d' estrellas.

Tres son las principals épocas de l' any en la que
lo nostre planeta atravessa constantment aquest anells
de corpúsculs cósmichs; y son del 9 al 14 d' Agost, y
del 14 al 27 de Novembre; pero no tots los anys lo fe-
nóm no té la mateixa intensitat.

Campanadas

El Diluvio, aquest dia, glosava un article del *Diario de*
Barcelona ab aquell salero peculiar á n' ell, y dihent cada
vritat que petava com una bomba de dinamita.

Sigui qui sigui de la redacció 'l que va matá 'l toro, me-
reix l' orella.

'N Guimerá ja ha rebut.

Per ser escritor se necessita tenir una mica mes de tacto
y nás del que té lo director de *La Renaixensa*.

Lo bon torero pot arribar fins á *mojarse los dedos* pero
sense deixarse enganxa ab totes dugas banyas, entrantli pel
pit y surintli per la espatlla.

Allavors no s' es torero ni rés.

Per aixó qualsevol es bó.

Nada menos que deu *petardos* varen colocar á Vilafranca
lo 29 del mes passat. Sis á casa de don Miquel Torres y
quatre á casa de don Joseph Roig.

Aviat aixó será tan freqüent com posar la *sabateta* al
balcó.

Aquesta vegada diuhen que no van explotar perque la
metxa 's va separar del *explossiu*.

Ojalá s' hi separés sempre!

A Cuenca una mare ha degollat á tres fills que tenia, sui-
cidantse després.

Es lo gran modo de lliurarlos de la quinta.

Aviat no sabré m' ahont som!

Hi ha un periódich que 'l regalan als venedors.

Es lo gran sistema d' agotar las edicions.

Lo qu' arriba á especular avuy la gent ..

Segons un periódich la reyna Victoria d'Inglaterra ha sigut fotografiada 694 vegadas.

Ella si que 's pot alabar de haver vist moltes ulleras.
i,694!!

Escullidíssima concurrència assistí á la inauguració de la societat *Ateneo Constancia* situada en lo carrer de Tallers, 45 - 2.º, la que prodigá bastants aplausos á los aficionats actors que ab regular desempenyo executaren las comedias *Pintura fi de sigle* y *Las festas del Centenari*.

Un cop finalizada la funció teatral, s'obsequiá al nombrós bell sexo que hi assistí, ab un ball de societat, que serví de verdader regositj á tots los assistents á tan amena vetllada.

Pera 'l diumenje próxim la secció teatral prepara la sarsuela *Chateau Margaux* y l' estreno de la comedia del senyor Asmarats, titulada: *A ca 'l pintó*.

Diumenje passat en l' Ateneo de Badalona tingué lloch la repartició de premis als alumnos agraciats ab distinció en los pssats exámens.

També en lo mateix Ateneo, y per commemoració del cambi de local, se celebrá una vetllada literaria que sigué amenisada per lo notable coro *El Alba* acompanyat de la reputada banda Arnús.

L' Almanach civil pera 1894, editat per lo Sr. Matorrodona, ha sigut denunciat á instancias dels modelos d' honradés y d' exemplar conducta, los *pares de familia*, nada menos que per deu ó mes articles y poesías d' altres tants escriptors; sent de notar, que, entre aquestos hi figura (també *nada menos*) qu' un sacerdot, segons afirma *El Liberal*, lo qual, segons se diu, l' uneixen íntimas relacions ab l' associació referida.

Lo Sr. Matorrodona sembla, segons lo citat periódich, qu' está preparant un folleto que segurament ha de sorprendre á dits pares.

Ja 'l llegirém.

Repichs

Mentras per un cantó 's donan dos mesos de temps pera derrivar lo *Circo Equestre* de la plassa de Catalunya, per un altre s' anuncia la despedida dels que *fan las forsas* y lo debut d' una companyia de sarsuela contratada pel senyor Guerra.

Tot lo de Espanya es lo mateix.

Lo ministre d' Ultramar ha enviat dos centas pessetas á la mare del guarda mort quan los aconteixements del diumenge.

¿Y no estaria bé també, que s' iniciés una suscripció pera la propia familia del reo Pallás? per que si quan aquest podia ajudarla, no menjavan molts dias, qué farán are?

Aquí també hi cap la caritat... y ben ampla.

En lo teatro Circo Barcelonés s' está ensejant una obra de maniobras militars que á jutjar per lo queixosos que están los vehíns comarcans á dit teatro, hi haurá una completa secció de *trompeteria* ja que tenen los oídos espatlats de tant ser trompetejats.

¿No podria la Empresa procurar que lo cos de trompeters ó *trompeteras*, estudiés en departaments del teatro que no resultessin incómodos per la gent de fora de casa?

Llegim que no se permetrá ocupar las butacas, las señoras que vagin ab sombrero.

Aixó es en la Opera de París.

Vostés se creyan que entre nosaltres hi hauria empresa tant valenta?

Donchs s' han equivocat. Aquí s' admeten sombreros y barrets.

BIBLIOGRAFIA

Per descuit involuntari fa algunas setmanas deixarem de consignar haver rebut un exemplar de la preciosa masurca titulada *La Deliciosa* original del ja reputat compositor D. Ramón Molgosa, fill de nostre amich lo laboriós representant del Teatro Tivoli D. Joseph Oriol.

Com dita masurca, feu ja las delicias dels concurrents á dit teatro en l' estiu passat, per haver sigut tocada ab grandíos aplauso per la banda que amenisava los intermedis en los dias de funcions de Moda, fa que creyem prudent omitir tot elogi consignant solsament que ha sigut editada per cárrech de la acreditada revista *La Ilustración musical* que ab tan d' acert dirigeix lo notable mestre D. Felip Pedrell.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

Santa Yritat amarga

Després dels divins ofici...osos, ocupará la *catedral* de Sant Pere lo conegut *Pare Diluvio* que disertará sobre lo servilisme y la premsa *de vi* contemporánea, tractantla fins de *gozquecilla*, vulgo gos petaner, y altras alabansas per l' istil que no tindrán consecuencias.

Una banda d' artilleria amenisarà la funció tocant lo «Guernicaco-Arbola» y lo «Noy de la Mare».

No 's darán salidas.

ROMPE CABEZAS (TRENCA CLOSCAS)

Dada la distancia de Sans á La Garriga y d' Hostafranchs á Horta, endeviná qui va ser 'l que verdaderament va agafá á Pallás.

Telegramas

Manilla, 4.—8 matí.—Los moros nos han fallat l' as d' espasa, y nos han fet una munió de tantos.

Creyéim que ja no hi tornarán fins que hi tornin, y qui jemega ja ha rebut.

C. ALMA Y CHICHAY

Moncada, 4.—9 id.—Veureu... no se qué dirvos... jo encara tinch calor,.. no vindrá pas d' un.

C. ONCEJAL.

Manilla, 5.—10 id.—A última s' ha sabut que s' enviará,.. una nota al sultan, ¿No fora millor molt ferro?

O. PINIÓ.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

...~*~*~...

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2'00 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

LA TOMASA

PRECAUCIONS

—M voldria afeitar, pero ara á Montjuich
ja hi comensa á fer fret...

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA** depositad la confianza en el

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en TORELLÓ:
Pedro Bach.—Puente, número 13.

COLEGIO UNIVERSAL

DE 1.ª Y 2.ª ENSEÑANZA

Incorporado al Instituto de esta Provincia

—Calle Ancha, 59—BARCELONA—

(Edificio «Niu Guerrers»)

Primero en España en donde se enseñan todos los
IDIOMAS EUROPEOS

Preparación para la carrera de INTÉRPRETES.

COMERCIO

Correspondencia comercial, Calculo mercantil y Teneduría de libros—Clases de Teneduría é Idiomas de 8 á 10 noche.

Se admiten pensionistas, medio pensionistas, recomendados y externos.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impressos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc., etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.